

Over teken...

Teken behoren tot de Geleedpotigen (Arthropoda). Dieren met een uitwendig skelet die, samen met de spinnen en schorpioenen, behoren tot de klasse van de Spinachtigen (Arachnida).

Twee families

Er zijn twee families van teken, de **harde** en de **zachte**. Alle teken zijn **parasieten** die **bloed zuigen** van gewervelde dieren. Zoals vogels, reptielen en zoogdieren, inclusief de mens.

De **harde tekensoort *Ixodes***, is een overbrenger van diverse infectieziekten zoals de **Ziekte van Lyme, Rocky Mountain gevlekte koorts, Ehrlichia, Babesia** en vele andere ziekten. Deze tekensoort is de meest voorkomende soort in de gematigde klimaatzones.

De infectie wordt via het bloed van de ziektedragers overgedragen op de teek. Maar de ziekte kan ook tussen mannelijke en vrouwelijke teken overgedragen worden in alle stadia van de ontwikkeling van de teek.

In zijn levenscyclus doorloopt de teek **meerdere ontwikkelingsstadia**. Nadat de larve uit het ei is gekomen ontwikkelt hij zich tot een nimf. Daarna volgt het eindstadium van een volwassen teek. In **elke fase** haalt de teek zijn voeding uit het **bloed** van zijn of haar gastheren.

880 soorten

Verspreid over de gematigde klimaatzones treffen we wereldwijd ongeveer **880 tekensoorten** aan. Teken zijn al 250 miljoen jaar op aarde. Ze houden van **warme gebieden** met een **hoge luchtvochtigheid**. Meestal zijn ze te vinden op **grassprietten**, zwaaiend met hun voorpoten die zijn uitgerust met klauwen. In afwachting van een passant die geschikt is als gastheer.

De meest voorkomende teek (*Ixodes ricinus*) heeft **geen ogen**. Daarvoor in de plaats gebruikt hij/ zij zijn/ haar **sensor orgaan** waarmee een naderend slachtoffer gedetecteerd wordt.

Ziektes die door teken worden overgedragen

Teken kunnen een rol spelen in de overdracht van een aantal ziektes die gebaseerd zijn op **micro organismes** waaronder; rickettsia, virussen, protozoa, ziektes veroorzaakt door spirocheten, piroplasmosis etc. Bij het wetenschappelijk onderzoek en research naar ziektes veroorzaakt door teken worden telkens weer nieuwe ziektes ontdekt.

Ziekte van Lyme / Borrelia

De meest bekende ziekte die door teken wordt overgebracht is de Ziekte van Lyme. Deze ziekte wordt veroorzaakt door een op een bacterie lijkende spirocheet die de teek in zijn lichaam meedraagt. In 1975 werden de eerste gevallen van deze ziekte gerapporteerd in het stadje Old Lyme in Connecticut in de USA. Soms ontstaat er rond de beet een

roodachtige huiduitslag in de vorm van een ring. Deze typerende uitslag breidt zich naar buiten uit, heeft een doorsnede van meer dan 5 cm , terwijl hij **naar binnen toe verbleekt**. De Ziekte van Lyme wordt wel eens de "grote vermommer" genoemd omdat de symptomen overeenkomen met die van veel andere ziektes. Lyme wordt behandeld met antibiotica.

[De analyse van een Borrelia infectie bij teken \(in het Engels\)](#)

Rocky Mountain gevlekte koorts

De Rocky Mountain gevlekte koorts is genoemd naar het berggebied waar deze ziekte het eerst is ontdekt. Deze ziekte wordt veroorzaakt door de *Rickettsii* bacterie. De klinische verschijnselen beginnen met koorts, hoofdpijn, spierpijn en misselijkheid. Meestal ontstaan deze symptomen 3 tot 12 dagen na de tekenbeet. Op de derde dag ontstaat er **huiduitslag** op de ledematen. Later verdwijnt deze huiduitslag weer, maar blijven er op **bloeduitstortingen lijkende plekjes** achter die zich snel kunnen uitbreiden over de rest van het lichaam. Behandeling met antibiotica is mogelijk.

Ehrlichia

De groep bacteriën met de naam Ehrlichia is in de veterinaire geneeskunde bekend sinds 1935. De eerste beschrijving van Ehrlichiosis bij een mens is in 1954 in Japan. De belangrijkste symptomen zijn koorts, hoofdpijn en gewrichtspijn. Daarnaast kan er ook de lever- of een hartaandoening ontstaan. Ehrlichia wordt behandeld met antibiotica.

TBE / FSME

TBE staat voor Tick Borne Encephalitis, ook bekend als Früh Sommer Meningo Encephalitis. FSME is een virusinfectie die kan worden overgedragen door een tekenbeet. Dit virus veroorzaakt hersenvliesontsteking. TBE komt veel voor **in Europa**. Een paar weken na een TBE-virusinfectie zullen er griepachtige verschijnselen optreden. In de meeste gevallen gaat het na een tijdje weer beter. In ongeveer 1/3 van de gevallen zal het virus zich echter naar de hersenen uitbreiden, waarbij ernstige symptomen kunnen ontstaan. Heden ten dage zijn er tegen TBE vaccins beschikbaar.

Babesia

Babesiosis wordt veroorzaakt door bloedparasieten die de rode bloedcellen in de slagaders kapot maken. Daarmee wordt de opname van zuurstof in het bloed beperkt. Wereldwijd bestaan er tenminste 70 verschillende types van babesia, waarvan minstens twee types besmettelijk zijn voor mensen.

Preventie

In Nederland komen teken vooral voor vanaf april tot en met september. Zodra de temperatuur wat hoger wordt neemt de activiteit van de teken toe. Toch kunnen ze ook in de andere maanden een bedreiging vormen. Verder blijkt dat teken de Nederlandse winter tegenwoordig kunnen overleven. Uitgebreid onderzoek door het RIVM toont aan dat in Nederland inmiddels 40% van de teken besmet is met een overdraagbare ziekte.

Het mag duidelijk zijn dat een goede preventie beter is dan alle maatregelen achteraf. Desondanks zal elke hond die in landelijk gebied wordt uitgelaten, die meegaat naar het bos en in aanraking komt met andere dieren vroeg of laat een keer een teek krijgen.

Gelukkig zijn er in dierenspecialzaken, bij de dierenarts en op het internet preventieve middelen beschikbaar die een prima basisbescherming bieden tegen teken. Vaak zijn het dezelfde middelen die uw hond ook vrij houden van vlooiën.

In de bijsluiter kunt u lezen hoe lang het middel werkt. Over het algemeen is de effectieve bescherming tegen teken korter dan de beschermingsperiode tegen vlooien.

Alle goede voorzorgen ten spijt kan u hond toch een teek krijgen. Daarom is het een prima gewoonte om hem in het tekenseizoen (liefst) dagelijks te controleren. In geval u een teek aantreft dan kunt u het risico beperken door de teek snel te verwijderen.

Verwijderen van een teek

Er zijn diverse manieren om een teek te verwijderen. Twee belangrijke dingen dient u echter te weten. U mag de teek voor het verwijderen **niet verdoven**, met alcohol bijvoorbeeld. De teek wordt **niet met de vingers** weggehaald. In beide gevallen is er een groot risico dat de teek zijn/ haar maaginhoud loost, waardoor de eventueel aanwezige ziektes worden overgedragen.

Voor het verwijderen van teken zijn er diverse hulpmiddelen beschikbaar. Uit eigen ondervinding weten we dat de gebruikelijke tekentang bij honden niet goed werkt. De meeste honden zijn, tijdens de behandeling, te beweeglijk waardoor je de teek niet goed kunt grijpen met de tang. Verder wordt de goede werking van de tekentang belemmerd wanneer de teek samen met enkele haren wordt omklemd.

Zelf hebben we zeer goede ervaringen met de Zweedse TRIX tekenlasso en met de O'TOM tekenhefboom die uit Frankrijk komt.

In het verleden werd gezegd dat je de teek linksom zou moeten draaien tijdens het uittrekken. Inmiddels is bekend dat het niet uitmaakt in welke richting je draait. Wel blijkt dat door de draaiende beweging de beschadiging van de huid geminimaliseerd wordt. Na het verwijderen kan de huid eventueel ontsmet worden met een druppeltje verdund antiseptisch desinfecteermiddel, bijvoorbeeld Dettol.

Vervolgens dient u de teek op te ruimen zodanig dat hij zich niet kan vermeerderen. Dat wil zeggen niet in de natuur achterlaten en niet door de afvoer in het riool spoelen. Zelfs de eitjes van een dode teek vormen weer een bedreiging voor anderen. De beste methode is om de teek zodanig **in plakband** of een plastic zakje te verpakken dat hij/ zij niet meer kan ontsnappen en daarna in de vuilnisbak te doen.

Product informatie

TRIX Tick Remover

De Tick Remover werkt volgens het **lasso principe**. Je **leert er snel mee om gaan**, hij is erg **handig** in het gebruik bij kinderen en bij huisdieren, die erg beweeglijk kunnen zijn tijdens de behandeling.

Door het lange en slanke ontwerp is hij gemakkelijk te gebruiken in het **oor**, in een **dikke vacht** en op andere **moeilijk bereikbare plaatsen** met een **beperkte ruimte**. Tevens werkt de Tick Remover erg goed, zelfs als er vacht of haar in de lus van de lasso komt.

Wanneer de teek eenmaal verwijderd is blijft hij aan het uiteinde van de Tick Remover. Hierdoor kun je de teek hygiënisch opruimen zonder er met je handen aan te komen.

De lasso is gemaakt van een speciale draad met een treksterkte van meer dan 89 Newton (20 lbs). De lus is, in de uiterste positie, groot genoeg vrijwel alle tekensoorten van de wereld te kunnen verwijderen.

De Trix Tick Remover heeft een **Internationaal Patent**. Zowel **ontwerp en merknaam** zijn **beschermd**.

Dit product wordt in **Zweden geproduceerd**, het is voorzien van een **CE-markering** en het is goedgekeurd door de keuringsdienst voor medische producten.

Trix wordt geleverd in een transparante blisterverpakking voorzien van een gebruiksaanwijzing.

Op een Trix heeft u tot wel 10 jaar garantie.

Gebruiksaanwijzing

TRIX is een zeer effectief hulpmiddel om de **gehele teek**, groot of klein, **eenvoudig en veilig** te verwijderen. Zelfs het weghalen van de allerkleinste nimf wordt met dit gereedschap gemakkelijk.

1.

Druk op de knop om de lus naar buiten te schuiven en leg de lasso over de teek, zo dicht mogelijk tegen de huid.

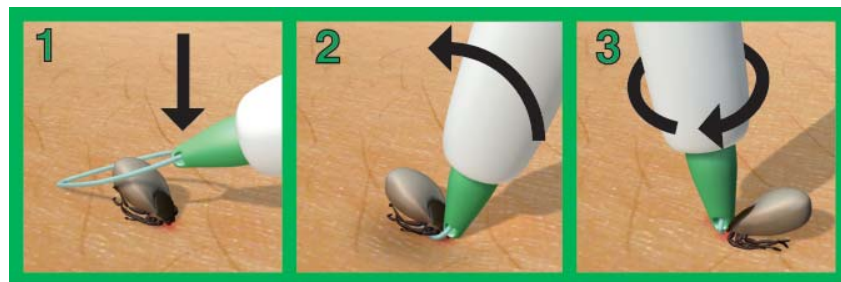
2.

Laat de knop los en kantel de Tick Remover loodrecht ten opzichte van het huidoppervlak.

3.

Zorg dat de groene punt op de huid blijft en draai de Tick Remover tussen je vingers 360 graden rondom zijn as.

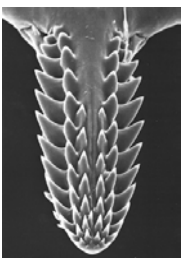
Til de Tick Remover op.

Wel of geen draaiende beweging?

Wanneer je de microscoopfoto van de angel en het zuigorgaan (hypostome) van de teek bekijkt, dan kun je gemakkelijk bedenken dat de angel zich in de huid **vastzet** wanneer de de teek **rechtstandig uit zou trekken** (weerhaakjes). Hierdoor neemt het risico toe dat de teek tijdens het verwijderen **stuk getrokken wordt**.

Door de **teek tijdens het verwijderen te draaien verliezen de weerhaakjes** hun grip, waardoor het **voorste gedeelte samen met de kop los zal komen**. Onderzoek heeft aangetoond dat het niet uitmaakt in welke richting je draait. Met de wijzers van de klok mee draaien geeft dezelfde goede resultaten als draaien in tegengestelde richting.

Uitdraaien betekent minder pijn

Het **rechtstandig uittrekken van een teek**, kan **pijnlijk** zijn. De meeste huisdieren ondergaan de behandeling met tegenzin. Door de angel en het mondje stevig te omklemmen en tijdens het trekken een **draaiende beweging** met de **Tick Remover** te maken, zal het verwijderen van de teek **pijnloos** verlopen. In de meeste gevallen zal je **huisdier** het **niet eens merken** omdat de huid rond de tekenbeet verdoofd is door de teek.

Dus: draaiende beweging wanneer je de TRIX Tick Lasso gebruikt

- Het werkt sneller.
- Minder pijn en ongemak.
- Veiliger en de gehele teek wordt verwijderd.
- Vermindert de kans op infecties.

Tekenhefboom

Uit Frankrijk komt de O'TOM tekenhefboom. Een even **eenvoudig** als **doeltreffend** hulpmiddel om teken te **verwijderen**. Uiterlijk lijkt de hefboom op een breekijzer. Bij het uittrekken van de teek zet je het voetje echter niet af op de huid.

Je schuift de **gleuf van de hefboom**, zo dicht als mogelijk over de huid, over de teek. Vervolgens til je de teek licht op en **draai** je de tekenhefboom **een paar omwentelingen** tussen je vingers. Tegelijkertijd trek je de teek langzaam en **rechtstandig** uit de huid.

Een voordeel van deze tekenhefboom is dat hij klein is en geen geluid maakt. Daar waar onze hond bij de behandeling met de teken tang nieuwsgierig was en mogelijk een beetje bang, bleek dat hij de behandeling met de tekenhefboom meteen accepteerde. Het verwijderen van de teek was in een handomdraai gebeurd.

Tekenlepel

In de USA en Canada is de TickedOff tekenlepel erg succesvol. Bij ons is deze tekenlepel nog niet zo lang geleden geïntroduceerd.

De lepel heeft een inkeping. Die schuif je als het ware onder de teek door, om vervolgens de complete teek zo uit de huid te 'lepel'. Het belangrijkste voordeel van deze lepel is dat hij makkelijk is te desinfecteren en dus snel meerdere keren achter elkaar bij verschillende personen of dieren kan worden gebruikt.

In tegenstelling tot de instructies van andere producenten vermeldt de gebruiksaanwijzing van de tekenlepel dat je de teek uit de huid tilt, **zonder** daarbij een **draaiende beweging** te maken.

Zelf hebben wij nog geen ervaring met deze tekenlepel.

Tekenanalyse

Met behulp van DNA-onderzoek ([PCR technology](#)) kan met hoge zekerheid vastgesteld worden of de verwijderde teek drager was van de gevaarlijke **Ziekte van Lyme**.

Uit recent onderzoek door het RIVM blijkt dat in Nederland ongeveer 40% van de tekenpopulatie deze ziekte kunnen doorgeven. Vroegtijdige ontdekking van een mogelijke besmetting kan, in combinatie met de juiste medische behandeling, de gevolgen van diverse ziektes voorkomen.

In Zweden, Noorwegen, Finland, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk wordt de speciale tekenanalyse TIC-test (Teken Infectie Check) aangeboden door Innotech Healthcare, in samenwerking met Dynamic Code en [Synlab GmbH](#).

In de verpakking van de "TRIX Tick Lasso" is een testbuisje ingesloten. Dit busje kun u gebruiken als u de teek wilt opsturen voor onderzoek.

Waar te koop?

In de meeste winkels wordt de teektang verkocht. Deze tang werkt redelijk wanneer je een teek wilt verwijderen bij een volwassen mens. Bij kinderen en dieren kom je er snel achter dat het erg lastig is om met deze tang de teek op de juiste manier beet te pakken.

Onze hond reageerde steeds op het klikken van deze teektang door zijn hoofd weg te draaien of een plotselinge beweging te maken.

Zowel de TRIX Tick Remover als de O'TOM hefboom werkten meteen probleemloos. Het resultaat is steeds een volledig verwijderde en nog levende teek, die volledig intact bleef.

Wanneer u deze doeltreffende hulpmiddelen in uw omgeving niet kunt kopen dan kunnen wij u er een opsturen of doorverwijzen naar een verkooppunt. Laat het ons gerust weten via ons e-mailadres info@seppl.nl

De TRIX kost Euro 10,00. De O'TOM en de Ticked-off tekenlepel kosten allebei Euro 7,50. De genoemde prijzen zijn inclusief de verzendkosten (prijsspeil 2009).

Bronnen:

InnoTech Sweden AB www.tickremover.com vertaling Rob Smeets
Stichting Tekenbeetziekten www.tekenbeetziekten.nl